

**Quickscan Flora- en faunawet Hogenhof,
Nijkerk**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van de Flora- en faunawet*

Colofon

Titel: **Quickscan Flora- en faunawet Hogenhof, Nijkerk**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet

Projectcode: 10-298

Status: Definitief rapport

Datum: 12 augustus 2010

Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz

Veldonderzoek: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ing. M. (Martijn) Bunskoek

Opdrachtgever: Gemeente Nijkerk

Contactpersoon: Mevr. L. Janssen

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2010)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2010). Quickscan Flora- en faunawet Hogenhof, Nijkerk; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 10-298. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	3
2.1	Methode.....	3
2.2	Flora	3
2.3	Zoogdieren	3
2.4	Broedvogels.....	4
2.5	Overige soorten	4
3	Geraadpleegde bronnen.....	6

Bijlage

- I Wettelijk kader

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van gemeente Nijkerk (contactpersoon mevr. L. Janssen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd in verband met de voorgenomen realisatie van meerdere woningen aan de Hogenhof in Nijkerk. De beoogde locatie voor de uitbreiding bestaat op dit moment uit een openbaar plantsoen, verharding, bebouwing en enkele groenstructuren. Permanent oppervlaktewater is niet aanwezig.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 21 juli 2010 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde of bedreigde plantensoorten aangetroffen of te verwachten;
- Schade op vaste verblijfplaatsen, vlieg- en/of jachtroutes en foerageergebieden van vleermuizen wordt niet verwacht;
- In de bebouwing zijn enkele uitwerpselen van Steenmarter aangetroffen. Een vaste verblijfplaats van deze soort is gezien het lage aantal aan uitwerpselen en het ontbreken van prooiresten en geschikte ruimten voor vaste verblijfplaatsen echter niet aannemelijk;
- Verspreid in het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten;
- De aanwezige groenstructuren vormen broedgebied voor algemeen voorkomende broedvogels. Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht;
- Ruigte en strooisellaag vormen geschikt overwinteringsgebied voor de laag beschermde amfibieën. Zwaarder beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen, ongewervelden en weekdieren aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Vrijstelling en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is hier niet aan de orde;
- Bij de beoogde plannen gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren. Voor de aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Om schade aan kleine zoogdieren en amfibieën te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

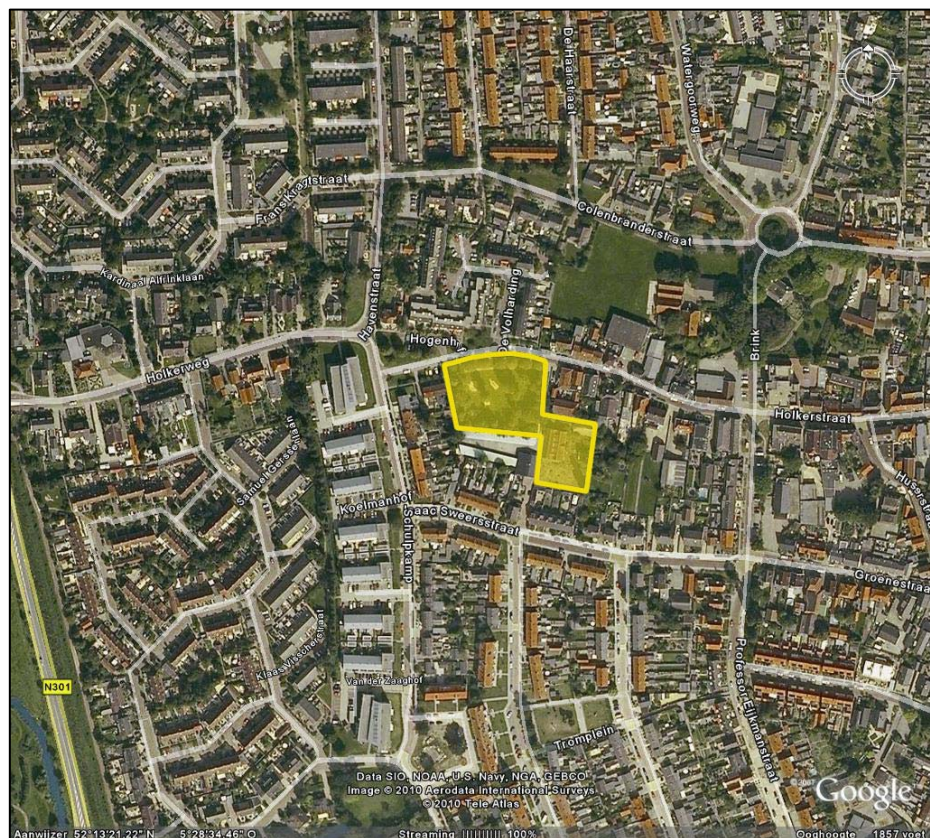
In opdracht van gemeente Nijkerk (contactpersoon mevr. L. Janssen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd in verband met de voorgenomen realisatie van meerdere woningen aan de Hogenhof te Nijkerk.

De Flora- en faunawet verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet. Een toelichting op deze wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

De mogelijke effecten van de voorgenomen plannen op natuurgebieden beschermd middels de Natuurbeschermingswet of Nota Ruimte vallen buiten het bereik van dit onderzoek.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Nijkerk aan de Hogenhof (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit een openbaar plantsoen met speeltuin en een verhard terrein met diverse gebouwen en enkele groenstructuren. Permanent oppervlaktewater is niet aanwezig. Ten behoeve van de realisatie van meerdere woningen wordt de bestaande bebouwing en al het groen verwijderd.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (binnen de gele belijning) weergegeven op een luchtfoto (Bron kaartondergrond: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 2).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

2 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

2.1 Methode

Veldonderzoek

Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op één veldbezoek, uitgevoerd op 21 juli 2010. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan juridisch zwaarder beschermde soorten (FFW tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden en weekdieren.

Literatuurgegevens en databanken

Naast veldonderzoek is gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens van flora en fauna, afkomstig van verspreidingsatlassen (zie literatuurlijst), Natuurloket en overige databanken (onder andere RAVON en waarneming.nl). Deze gegevens zijn in de onderstaande beschrijving van soortgroepen betrokken.

2.2 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. In het plangebied zijn onder andere de plantensoorten Gewone paardenbloem, Klimop, Akkerdistel, Witte klaver, Kruidende boterbloem, Kaal knopkruid, Ruwe berk, Hazelaar, Gewone vlier en Haagbeuk aangetroffen.

Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid wordt niet verwacht dat op de uitbreidingslocatie beschermde of bedreigde flora voorkomt. Het nemen van mitigerende maatregelen om overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen is dan ook niet aan de orde.

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

De te slopen bebouwing is grondig geïnspecteerd op aanwezigheid van sporen van vleermuizen (uitwerpselen, prooiresten) en invliegopeningen naar ruimten die als verblijfplaats van vleermuizen kunnen dienen. Sporen van vleermuizen zijn hierbij niet aangetroffen. Op basis van dit gegeven in combinatie met het ontbreken van geschikte invliegopeningen/ruimten, worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht. Tevens zijn in de bomen geen geschikte holten/scheuren aangetroffen die kunnen dienen als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

Daarnaast worden geen opgaande lijnvormige structuren verwijderd die voor vleermuizen kunnen dienen als vlieg- en jachtroute en worden geen essentiële foerageergebieden verstoord of vernietigd. Vervolgstappen, zoals nader onderzoek of het nemen van mitigerende en/of compenserende maatregelen zijn dan ook niet van toepassing.

Steenmarter

In de bebouwing zijn op enkele plaatsen uitwerpselen aangetroffen van de middelhoog beschermde Steenmarter (FFW tabel 2). Van deze soort is echter geen vaste verblijfplaats te verwachten op het terrein. Steenmarters vervuilen hun verblijfplaatsen namelijk met prooiresten, geursporen en uitwerpselen. Aangezien slechts enkele uitwerpselen zijn aangetroffen (verspreid over de gebouwen) en geen vraatsporen en geschikt locaties voor vaste verblijfplaatsen zijn aangetroffen, kan worden uitgesloten

dat Steenmarter de gebouwen gebruikt als vaste verblijfplaats. Het nemen van vervolgstappen is voor deze soort dan ook niet noodzakelijk.

Overige zoogdieren

In het plangebied en directe omgeving is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk Bosmuis, Rosse woelmuis en Huisspitsmuis. Mogelijk komen ook de niet beschermde Huismuis en Bruine rat voor. Vaste verblijfplaatsen of sporen die duiden op de aanwezigheid van zwaarder beschermde zoogdieren (met uitzondering van Steenmarter) zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht.

Door de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor bovengenoemde laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

2.4 Broedvogels

Een volledige broedvogelinventarisatie is niet uitgevoerd. Op basis het veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de aangetroffen c.q. te verwachten soorten.

In de aanwezige groenstructuren zijn de algemene broedvogelsoorten Merel, Boomkruiper, Zanglijster, Zwartkop en Houtduif aangetroffen. Daarnaast zijn soorten als Roodborst en Winterkoning te verwachten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Alle van nature in Nederland voorkomende broedvogels, hun nesten, eieren en jongen zijn tijdens het broedseizoen strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Over het algemeen kunnen effecten op broedvogels of hun nesten en jongen vermeden worden door schadelijke of storende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan echter tot ongeveer half november broedend aanwezig zijn.

2.5 Overige soorten

Overige zwaarder beschermde soorten zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen en worden niet verwacht.

Vissen en amfibieën

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan de aanwezigheid van vissen en de voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Gezien de aanwezigheid van geschikte locaties (zoals ruigte en strooisellaag) is overwintering van amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander wel te verwachten. Schade aan deze laag beschermde soorten - waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet - is zodoende niet aannemelijk.

Wel is het wenselijk om rekening te houden met deze kwetsbare soortgroep. Effecten

op overwinterende amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën die globaal loopt van november t/m maart.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn deze ook niet te verwachten (Natuurloket en RAVON).

Ongewervelden en weekdieren

In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde ongewervelden en weekdieren aangetroffen. Deze worden wegens het ontbreken van geschikt biotoop ook niet verwacht binnen het plangebied.

3 Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGE

I - WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

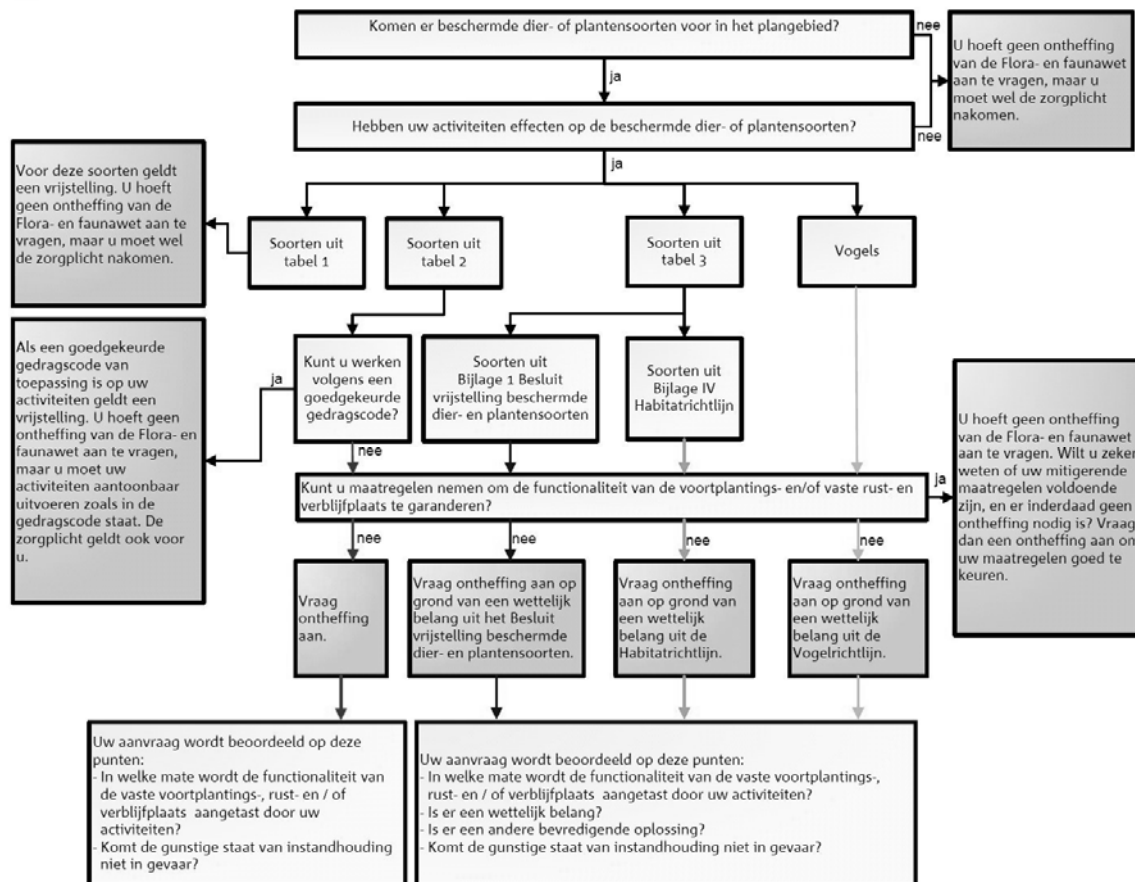
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.